

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marțea, Joia și Sămbăta.

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipografiei arhid., Sibiu, str. Măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegrafului Român”, str. Măcelarilor Nr. 45.
Scrisori nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 14 fl., — de douăori 24 fl., — de trei ori 30 fl.
rândul cu litere garmond.

Alegerile municipale în comitatul Sibiului.

(Dr. L. B.) În 26 I. c. st. n. s'au ținut în comitatul Sibiului alegerile municipale. Lista românească a reușit în toate cercurile electorale, în cari Românii au majoritatea alegătorilor: în trei cercuri, cari și până acum au fost românești, fără ca compatrioții sași să ne pună contracandidați, iar în cercul Bradului — până acum cerc mixt — după o luptă înțepită. În cercul acesta lista românească a înrunit 154 voturi, lista Sașilor 128 voturi.

A fost o luptă deamănă și frumoasă, care din nou a dovedit spiritul de disciplină și devotamentul alegătorilor noștri față de interesele mari obștești. Atât lor, cât și conducătorilor cercului, li se cuvine toată lauda și recunoștința.

Dar totodată a fost o dovadă și pentru faptul, că dacă administrația respectă convingerile alegătorilor, dacă se răstrânge la aceea ce îi e datorită: de a supraveghea ordinea, și nu îtrebuințează mijloacele detestabile de presiune și corupere, în care administrația din alte părți ale țării e atât de inventivă, atunci alegerile sunt de fapt aceea ce trebuie să fie: expresiunea vie a convingerii alegătorilor.

Comitatul Sibiului e împărțit în 14 cercuri electorale municipale, din cari trei sunt ale orașului Sibiu, două ale orașului Sebeșul săsesc, iar nouă ale celor 86 comune rurale.

Conform recensământului din anul 1910 populațiunea întreagă a comitatului a fost 176.921 suflete, din cari 113.672 Români, 49.757 Sași, 10.159 Maghiari, iar restul de altă naționalitate. Maghiarii sunt în parte covârșitoare locuitori ai orașelor.

Cercurile electorale rurale se compun în chipul următor:

1. Cercul rural al Sebeșului săsesc: 18 comune cu 25575 locuitori, din cari 22376 români, 2928 sași, 271 de altă naționalitate; cercul are 471 alegători; alege 7 reprezentanți.
  2. Cercul electoral al Mercurii, cu 11 comune și 22334 locuitori, din cari 16177 români, 5512 sași, 645 de altă naționalitate, și 580 alegători; alege 11 reprezentanți.
  3. Cercul Săliștei, cu 13 comune și 24419 locuitori, din cari 23582 români, 212 sași sau nemți 625 de altă naționalitate, și 560 alegători; alege 9 reprezentanți.
  4. Cercul Cristianului, cu 4 comune și 8003 locuitori, din cari 2421 români, 5445 sași, 137 de altă naționalitate, și 506 alegători; alege 8 reprezentanți.
  5. Cercul Cisnădiei, compus din o singură comună, cu 3064 locuitori din cari 673 români, 2204 sași, 187 de altă naționalitate, și 127 alegători; alege 9 reprezentanți.
  6. Cercul Slimnicului, cu 4 comune și 7347 locuitori, din cari 3400 români, 3768 sași, 179 de altă naționalitate, și 201 alegători; alege 9 reprezentanți.
  7. Cercul Gușteriței, cu 7 comune și 7066 locuitori, din cari 4553 români, 2229 sași, 284 de altă naționalitate, și 236 alegători; alege 11 reprezentanți.
  8. Cercul Bradului, cu 13 comune și 20677 locuitori, din cari 16283 români, 3305 sași, 1089 de altă naționalitate, și 347 alegători; alege 10 reprezentanți.
  9. Cercul Noerhului, cu 15 comune și 16441 locuitori, din cari 10403 români, 4977 sași și 1061 de altă naționalitate; 328 alegători; alege 13 reprezentanți.
- Orașul Sibiu, cu 33489 locuitori, din cari 8824 români, 16832 sași, și 7252 maghiari, iar restul de altă naționalitate, trimite 44 reprezentanți în adunarea municipală,

iar orașul Sebeșul săsesc, cu 8504 locuitori, din cari 2345 sași, 4980 români, 875 maghiari, iar restul de altă naționalitate, 15 reprezentanți.

Cercuri cu majoritate absolută românească de alegători au fost, și sânt și astăzi, un cerc al orașului Sebeșul săsesc, cercul rural al Sebeșului și cercul Săliștei. Reprezentanții lor sânt Români.

În toate celelalte cercuri cu excepția aceluia al Bradului, alegătorii de naționalitate săsească au majoritatea absolută.

În cercul Bradului numărul alegătorilor mai înainte își cam ținea cumpăna; în timpul din urmă majoritatea absolută e pe partea Românilor.

Până în timpurile mai din urmă Sașii ținând seamă de Români cari în multe cercuri erau o minoritate destul de însemnată de alegători, ca locuitori însă erau și sunt în aproape toate cercurile rurale în mare majoritate, alegeau în mai multe din cercurile lor și reprezentanți români, contribuind în felul acesta la o cât de mică corectură a nedreptății strigătoare la cer, ce ni se face prin sistemul electoral și prin împărțirea cercurilor. (Cercul Cisnădiei de pildă e o flagrantă violare a § 20 din art. de lege XXI din 1886, care decretează că acele comune formează pentru sine un cerc electoral, cari au cel puțin 200 alegători). Așa alegeau în fiecare ce e electoral al orașului Sibiu câte un Român în cercul Noerhului doi Români etc.

Dar de șase ani încoace și-au schimbat atitudinea. Mai întâi au fost abandonați reprezentanții români în orașul Sibiu, apoi în cercul Noerhului, — fără ca majoritatea să fi aflat cu cale să intre în privința aceasta în tratative cu organizația municipală a Românilor. Au uzat pur și simplu de puterea majorității, abandonând principiul reprezentării și a minorităților.

A fost firesc, ca procedura aceasta a lor, și felul cum au practicat-o, să producă în cercurile românești iritație și amărăciune. Atât faptul acesta, cât și alte momente cari s'au petrecut în timpul din urmă, și din cari în fuga condeiului amintesc numai două mai recente: tendințele politice dușmănoase, cari s'au ivit în presa săsească împotriva Românilor — îndeosebi împotriva aceluia din jurul Săliștei și Tălmașului (astăzi cercul Bradului), — din incidentul apariției unui studiu despre situațiunea originară de drept a Românilor în fostul „fundus regius”, apoi atitudinea majorității săsești din orașul Sibiu față de cererile bisericilor românești de aci, ca să li se sporească dotațiunea pentru școale, — au dovedit, că Sașii părăsind marginile luptei pentru conservarea proprie încep împotriva Românilor o politică de putere, apropiindu-se în felul acesta de tovarășii lor politici de astăzi, nu numai pentru o rotirea intereselor proprii, ci dându-le mână de ajutor pentru asuprairea noastră.

Efectul acestei atitudini nu putea să întârzie. L-am văzut în mai multe izbucniri în presa noastră, de cari la rândul lor se plângeau Sașii în presa lor, ca și când ar fi fost nedreptăți, pecând nu erau altceva, decât ecoul natural al atitudinii lor schițate. „Druck erzeugt Gegendruck”, zice o vorbă nemțească și contra-presiunea nu se poate evita decât încetând presiunea. Recunoașterea înțeleaptă a necesităților dezvoltării și punerea ei în practică e singurul mijloc pentru micșorarea tensiunii electrice pe care imprimările o produc în mod fatal în atmosfera politică. Aplicarea bruscă și rigidă a principiului majorității cu completa desconsiderare a minorității — care numai în ce privește numărul alegătorilor e minoritate — a trebuit să aibă drept efect cere-

FOIȘOARĂ.

O carte interesantă.

„Notițe despre întâmplările contemporane” de Ioan cav. Pașcariu, Sibiu 1913.

(Urmare.)

Cum conduceau fișpanii comitatele?

În mergerea mea spre locul noii mele chemări am trecut prin Sibiu, unde lăsându-mi familia am plecat cu poșta până la Elisabetopol. De aici luând cu mine pe vice-comitele comitatului, Iosif Șulțiu, și ajungând în Bonyha, aci am cercetat pe antecesorul meu comitele Bethlen Farcaș, care deși acum era capul opozițiunii, totuși se exprima simpatic despre mine, și era bun-bucuros că a scăpat de conducerea comitatului, care i-a cauzat spese enorme (zicea peste 30,000 fl. într'un an) pentru că oficialii și membrii comitatului priveau instituțiunea patriarhală a municipalității mai mult de ocaziune binevenită d'a mâncă și bea pe spesele fișpanului, decât a vedea de un curs regulat al oficiului comitatens.

Noaptea cătră miezul nopții am ajuns în Dieső Szt.-Márton, unde se afla pretorul comitatens, părăsit ca un cuib de cuc, numai cu pșitorul și inspectorul temnelor de față. Dimineața sculându-mă îndată am expedit un circular pe la toate autoritățile și oficiile din comitat cu datul din 8 Febru-

arie 1862 încunoscându-le, că cu ziua de astăzi am luat conducerea comitatului. Aveam în cancelarie afară de vicecomitele numai încă pe notarul V. Moldovan și pe vicenotarul Fritsch, apoi pe un protocolist și un expeditor. Având însă deplină putere de a denumi tot personalul administrativ și judecătoresc, — îndată am convocat o conferență de onorațiori Unguri, Români și Sași spre a-mi recomanda persoanele apte spre aceea; Români și Sașii s'au adunat îndată pe ziua designată la mine în pretoriu, iar Ungurii sub conducerea contelui Bethlen la fostul vicecomite în Galfaleu.

În conferența Românilor am staverit pentru jumătate din posturile oficiale interne și externe candidatura persoanelor române, iar jumătate o am rezervat pentru Unguri, cari după Români erau cei mai numeroși în comitat, și câte un Sas, apoi am convocat din nou conferența Ungurilor, unde nu se puteau determina dacă au să primească posturi sau nu, ca până a doua zi să mi trimită lista candidatoare, că altfel voi fi nevoit a suplini posturile rezervate pentru ei, cu oficiali străni rămași în dispozițiune, și atunci Ungurii vor avea ei înșiși a-și atribui dacă siguranța averii și persoanei lor va s'ajunge pe mâni străine. Aceasta decise și a doua zi primii din conferența ungurească propunerile pentru posturile de oficiali rezervate lor. Ce e drept propunerea lor cuprindea mai tot persoane harnice și puteri tinere, cari parte serviră deja și sub absolutism, parte-și făcuse stu-

diile în academia de drepturi din Sibiu. Așadar îndată expedit decretul de denumire la un jude suprem român (Cséged) ca președinte al judecătorei, la al doilea fibirău (Szilágy) pentru treburile administrative economice, lui Șulțiu ca vicecomite pentru treburile politico-administrative, și la al doilea vicecomite (Gyárfás) pentru trei orfanale, lui Moldovan Vasile prim notar, iar de vicenotari și manipulanți denumii din celelalte naționalități și din Români în proporțiune amăsurată; afară de aceea denumii 4 pretori români, trei unguri și un sas dând fiecărui câte un ajutor din altă naționalitate; în fine denumii patru judecători români, patru unguri și un sas, dându-le fiecărui câte un cancelist din altă naționalitate; dintre acești juzi patru erau expuși prin cercuri, iară cinci înșiși la Gremiu, — și așa se începu în comitat o administrațiune promptă și o justiție regulată după toate formele birocratice, încât curând se restitui încrederea publică și mulțămirea generală.

Șovinismul român și dieta sibiună din 1863—4.

Românii trebuiau să se pună în a-tingere cu ei, și ceasea un negles cu ocaziunea conferențelor regiculare din Alba-Lulia — să fi încercat aci o apropiere a unora de alții. Însă la aceasta nu a cute-

¹ Dintre aceștia astăzi sunt doi Ferencz Károly și Illés Károly, septemviri, Vita Sándor, procuror suprem, Cségedi și Gyárfás Ferencz, asesori la tablă, Henteș, președinte de tribunal, Moldovan, președ. orfanal etc.

zat a lua nici unul inițiativă fără pericol de a fi exchis din staul Românilor. Insuș Gozdu, care sosise din Pesta la Sibiu spre a face o atare mijlocire, se convinse, că o atare încercare e imposibilă, — până într'atât ajunse șovinismul român.

Însă cea mai mare greșală ce o au comis Români la dieta din Sibiu, a fost timpul risipit, și ocaziunea cea mai binevenită — dar foarte rău folosită.

În doi ani de zile — dela mijlocul anului 1863 până la mijlocul anului 1865 — de abia s'au adus vre-o 4—5 legi, precum: inarticularea diplomei, din Octom-nrie 1860 și Februarie 1861, inarticularea națiunii române și a confesiunilor ei, legea despre egala îndreptățire a celor trei limbi ale țării, legea despre forul suprem judiciar, legea despre modul sancționării legilor, modalitatea desore alegerea deputaților în Reichsrath. Celelalte proiecte de lege — precum e legea electorală, legea despre organizarea administrațiunii publice și a justiției, legea despre împărțirea Ardealului, și alte multe proiecte de lege esite parte din partea regimului, parte din inițiativa singuraticilor deputați, au rămas parte numai în stadiul preconsultărilor, parte nesancționate, așa încât la schimbarea regimului în anul 1865 Ardealul n'avea nici măcar o lege electorală sancționată; — Reichenstein o ținea în buzunar tământând exoperarea sancționării, sub cuvânt, că îndată ce publicarea ei ar fi fost nevoit a exorie alegeri noue pentru dieta.

(Va urma.)

rea tot mai stăruitoare a cercurilor românești, ca și noi Români să aplicăm în acele cercuri, unde avem majoritatea alegătorilor, aceeași măsură. Astfel la prima ocaziune s'a născut și intrupat, fără zgomot și alaiu, dar cu atât mai multă demnitate și conștiință, ideea activității curat românești în cercul Bradului. Atitudinea părții adverse a avut efectul bun, că a strâns rândurile noastre.

E acum datoria noastră a tuturor, ca aceea ce am câștigat, să și păstrăm. Dacă își face fiecare *la locul său* datorința, nu ne va fi greu, ca din 14 cercuri electorale, câte există astăzi, cel puțin patru să le numim ale noastre și până atunci, până când se va face o mai justă împărțire a cercurilor electorale.

Sperăm, că aceasta, dacă nu mai curând, cel puțin cu punerea în aplicare a reformei electorale o să urmeze.

Cursurile de analfabeți.

(i. m.) Să știe că dela 1908 încoace s'au reactivat și la noi — prin inițiativa „Asociației” — cursurile de analfabeți, chemate să introducă în meșteșugul scrisului și cetitului pe aceia, cari n'au avut norocul să se bucure în tinerețe de binefacerile școlii.

Biserica s'a simțit datoră să sprijinească și ea această însemnată operă de propagandă culturală. Astfel Consistorul arhiepiscopical, a îndemnat an de an prin câte-o circulară preoțimea și învățătorimea noastră, să țină astfel de cursuri în lunile de iarnă. Despre rezultatele obținute, se înaintau apoi rapoarte. Din acestea Consistorul a constatat, că e nevoie de-o organizare mai serioasă a acestor cursuri, căci așa cum se țineau ele nu erau în măsură să asigure succese durabile. Astfel în 1912 Consistorul a dat sub Nr. 10,048 o „Instrucție”, prin care declarând obligate aceste cursuri în fiecare comună bisericească, dă îndrumări cu privire la felul cum au să fie organizate. Deodată a adus în legătură aceste cursuri cu șezătorile de citire, cari sunt chemate să completeze cunoștințele elementare câștigate prin învățarea scrierii, cetirii și socotirii. În cadrul acestor șezători ținute în Dumineci și sărbători se organizau prelegeri libere cu discuții din partea ascultătorilor, cu cetiri din cărți alese, cu declamări și serbări școlare împreunate cu coruri. În chipul acesta se făcea un modest început de organizare sistematică a propagandei culturale la sate. Totul atârna dela insuficiența preoților și a învățătorilor, în mâna cărora s'a depus conducerea acestor noi instituții de luminare. Din rapoartele înrate privitoare la cursurile din iarna trecută s'a văzut, că în adevăr cursurile astfel organizate sunt cât se poate de folositoare. Numărul celor cari au învățat carte, se apropie de 1000, aproape îndoit față de cel din 1911. Iar prelegerile populare și șezătorile de citire au luat un avânt atât de îmbucurător, încât puține comune au rămas în cari ele n'au străbătut încă.

E adevărat că sunt multe piedeci, cari fac imposibilă organizarea acestor cursuri în toate comunele noastre. O astfel de piedecă este situația topografică mai ales a comunelor din munți, cari fiind risipite pe o întindere dela 5—20 km., sunt improprie pentru convocarea analfabeților într'un loc mai în centru. Dacă mai e și comunicația rea, cum a fost în toamna și iarna trecută, e peste puțintă să aduni oamenii. O altă greutate zace în ocupația credincioșilor. În multe părți ei lucră prin mine de aur, de fer și cărbuni, în altele la

păduri îndepărtate de unde nu se înapoiază decât Sâmbătă noaptea tradiți și vlăguți, așa încât nu le mai arde de învățatură. O parte însemnată a neștiutorilor de carte este imigrată în România și cu deosebire la America. Rămân acasă numai bătrânii, pe cari nu-i mai poți aduce la școală. Vine apoi și lipsa de înțelegere a țăranilor, care numai prin o perseverență de fer poate fi înfrântă. Ajunge să spunem două cazuri extrem de caracteristice pentru a cunoaște psihologia țăranului nostru. Într'o comună preotul a îndemnat poporul în diferite rânduri să cerceteze cursurile ce le va ține învățătorul în școală. Cuvintele preotului n'au răsunat numai în pustiu, dar a mai avut și conflict cu câțiva, cari s'u simțit ofențați prin provocările de-a învăța carte. „*În altă comună mai doșnică, oamenii se temeau că prin învățarea scris cetitului, ar veni asupra lor ceva aruncuri de cari sunt satui*”. În alte părți bătrânii rugau pe preoți „să nu-i mai supere” cu astfel de invitații, căci cartea e pentru cei tineri. Pe lângă astfel de credințe, nu-i mirare că noi stăm încă și astăzi pe unele locuri unde erau înaintașii nostri acum 100 de ani. Lipsa de localuri potrivite încă a contribuit în măsură însemnată, ca aceste cursuri să nu se poată ține. Bieții oameni dormici de carte se a dunau seara în câte o căsuță scundă, slab luminată, rece și plină de fum, unde în lipsă de bănci stăteau ghemuiți cu tâblița pe genunchi și stilul tremura stângăciu în mâinile cari au strâns toată săptămâna săcurea sau ciocanul istovitor. Iată în ce condiții e silit neamul nostru să-și câștige cultura, care se zice că nu mai e privilegiul unor caste. Un apusean ar rămânea uluit, în fața unei astfel de scene mișcătoare. Ici-ocola cursurile au fost oprite de administrație, pe motive ridicole. Adevărat jandarmii străjuiau pe la terestrele preotului, ca nu cumva analfabeții adunați în casă se organizeze vr'o „tradare” cu ajutorul „Abece-darelor”.

Pe lângă astfel de greutăți, nu se pot aștepta minuni dela conducătorii nostri. Avem însă nădejde tare, că muncind sistematic, cu interes și stăruință insuficiență, toate piedecile acestea vor putea fi înlăturate succesiv, făcând drum larg avântului cultural al satelor noastre nă-ajite. La aceasta ne îndreptăște activitatea de până aici a preoțimii și învățătorimii, care trebuie menționată cu laudele cuvenite. Consistorul a și ținut să-și exprime conștiința față de aceia, cari au căutat să-și facă datoria și în această direcție. Astfel a pomenit cu laudă tractul Săliștii și al Cetății de piatră, distribuind și 10 premii acelor, dintre preoți și învățătorii arhiepiscopicești cari s'au distins prin zelul, insuficiența și rezultatele obținute în conducerea cursurilor de analfabeți.

Ca început e destul și atâta. Cu vremea se vor căuta mijloace spre a fi premiați toți aceia, cari s'au făcut vrednici de recunoaștere prin munca stăruitoare desfășurată în folosul cultural al credincioșilor nostri.

Acum suntem iarăși la începutul acestor cursuri. Conducătorii dela sate, vor avea iarăși datoria frumăasă să adune în jurul lor pe doctorii de carte, introducându-i în tainele învățaturii și convingându-i că cel mai mare dar alui Dumnezeu este cultura, fără de care nu-i mântuire. A ști înseamnă a te apropia tot mai mult de scopul final al vieții: cunoașterea și preamărirea lui Dumnezeu. Și când am ajuns să înțelegem această țintă mare, ideală, atunci și viața pământească să prefacă într'un raiu de fericire stator-

nică. Știința cea bună, cultura adevărată, înaltă și desăvârșită. Ea este sămânța cea mai aleasă dăruită oamenilor de Dzeu. Sămânța-o deci cinstiți preoți și învățători cu iubire și cu grijă, căci binecuvântarea unui neam întreg se va pogorâ peste secerișul vostru bogat.

Delegațiunile.

(Fine).

Tratativele în chestia delimitării Albaniei nordice s'au terminat în sedința din 20 Martie a reuniunii ambasadorilor, cu un compromis. În senzul acestui compromis am renunțat la Djakova, dar s'a hărățit, ca despăgubire, ca Scutari, și în caz dacă ar fi cucerit de către Muntenegru, să aparțină Albaniei. Mai departe, ca să se asigure libertatea profesională și națională a minorității catolice și albaneze, rămase afară de granițele noului stat, iar armatele străine să evacueze teritoriile albaneze. Încăpătinarea Muntenegruului sprijinit de armatele sârbești, a avut ca urmare ordonarea blocării internaționale a litoralului maritim, ceea ce însă n'a putut împiedeca cu erirea Scutarilor de către Muntenegreni, dar a limpezit pretențiunile noastre. Întrepuându-se pentru ele toate puterile. Spre regretul nostru a trebuit să punem în aplicare măsuri serioase la începutul lunii Mai, după ce toate celelalte mijloace s'au dovedit zadarnice, pentru ca să ajungem la limpezirea dorită a situației și la evacuarea necondiționată a Scutarilor.

Împreună cu celelalte cabinete, ne am dat și noi osteneala, ca în d-ferendul ce s'a ivit între România și Bulgaria, pe urma pretențiilor teritoriale ridicate de România, să reprezentăm pretențiile din chestiune la Sofia, iar în urma atitudinii pasive a cabinetului Geșov, am participat la intervenția solidară a tuturor puterilor, intervenție primită întâi de România, apoi și de Bulgaria, și care a fost rezolvată în conferența din Mai la Petersburg, așa fel, că România a ajuns în posesiunea Silistriei.

Când în 30 Mai, după ce se încheiasse pacea între cei patru aliați și Turcia, divergențele dintre aliați au deslănțuit al doilea război balcanic. România a găsit prilej să și realizeze pretențiile rămase la Petersburg în parte neimplinite, împotriva faptului că noi le sprijiniserăm acolo. Că almintrelea rezultatul războiului a lăsat în urmă germeii nemulțumirii — e un adevăr îndeajuns de cunoscut. Este adevărat, că ostenețele Austro-Ungariei și Rusiei, — sprijinite de diplomația română, — au avut drept fruit aplacidarea unor incoveniente și și Bulgaria a putut rezista în mod îmbucurător, fără sdruccinări interne, loviturilor sorți ce au ajuns-o, în ciuda atitudinii vitezei ei armate. Pe urma noii împărțiri a Balcanilor n'a răsunat preluțindeni libertatea națională, pe care o dorește populațiile. Acest adevăr privește atât rezultatele păcii dela București, cât și pe cele ale reuniunii ambasadorilor ținută la Londra. Teritorii mari, din punct de vedere național distincte, au fost mănate sub suveranitatea unor state naționale străine și metodele de contopire sumară, ce atât de des se aplică, par potrivite să trezească iritații ce nu înlesnesc evoluția pașnică.

Ca pildă servesc în această privință recentele lupte sârbo-albaneze, cari au avut jertfe orbile și în sfârșit de ambele părți au lăsat în urma lor o adâncă amarăcune. Cu acest prilej trecerile de trupe din partea Sârbiei în teritorii albaneze, cari treceri au tradat intențiunea de a face, ca după faptul împlinit să croiască și mai mult conform gustului propriu frontierele, cari și de altfel erau nefavorabile Albaniei — ne-au îndemnat să cerem guvernului din Belgrad, întâiaoară în mod prietenesc, apoi categoric evacuarea teritoriilor ocupate pe nedreptul. La aceasta ne-am văzut îndemnați deoparte fiindcă atitudinea Sârbiei amenința existența noii Albanie, iar de altă parte, fiindcă nu încăpea cu autoritatea monarhiei ca aceasta să tolereze pentru timp îndelungat la inedia apropiere a frontierelor proprii desconsiderarea unei hotărâri internaționale aduse prin conlucrarea ei. Recunoscându-și imposibilitatea atitudinii sale, guvernul sârbesc a satisfăcut cererile noastre și în consecință complicațiile ce erau să urmeze fără de voia noastră au fost evitate.

În timpul din urmă constituirea statului albanez — deși pe încet și întâmpinând multe greutăți — progresează totuși în mod îmbucurător. În astfel de împrejurări se poate spera, că tânărul stat, care în lunile din urmă, trecând prin cele mai grele încercări, neavând domitor, lipsit de o administrație organizată fără finanțe și fără serviciu de siguranță, — s'a putut totuși menține și a arătat că vrea să și trăiască, acum îl așteaptă un viitor mai bun mai ales, că sunt șanse sigure pentru o soluție liniștitoare cu privire la

importanta chestie a persoanei viitorului domnitor.

Forța de viață a imperiului otoman, dovedită după rezultatul nefavorabil al războiului balcanic prin recucerirea Traciei-orientale împreună cu orașul Adrianopol, ne face să sperăm, că pentru acest imperiu va urma acum o epocă de consolidare și înflorire foarte favorabilă, după căderea pururei amenințate Macedonice, pentru care se cheltuise atât de mult. Înțelegerea făcută cu Bulgaria, iar apoi cu Grecia asigură Porții posibilitatea de a se putea dedica marilor probleme ale reorganizației interne. În urma tradiționalei prietenii și a multilelor noastre interese comerciale ce ne leagă de Turcia, urmărim cu simpatie renașterea ei.

Resumând, vreau numai să constat că lungă și grava criză ce a trecut, este a se considera ca o necesitate istorică, față de care nu ni se impunea datoria a ne împotrivi. Câtă vreme acum posesiunea Turciei europene este strămtorată, în total între frământările hotare etnice, statele creștine din Balcani au crescut toate peste frontierele lor actuale și vor putea să-și înceapă bogata acțiune culturală în noile teritorii. Adevărat, că stabilirea frontierelor a creat și nemulțumiri și a deșteptat dor de răsbunare, totuși se poate nădăjdi, că reamintirea ororilor luptelor ce-au decurs, precum și simțul necesității în șteii și a reculegerii se vor dovedi mai puternice.

În criza trecută raporturile dintre marile puteri au dat dovezi de indulgență. Această capacitate de rezistență în parte este a se atribui și echilibristicii ce există între forțele europene, pe cari evenmentele din Balcani n'au putut-o rasturna. Mulțumită dorinței generale de a păstra pacea și faptul, că s'a putut evita ciocnirea intereselor turădevăr vitale dintre puteri, soliditatea grupărilor forțelor europene a putut fi justificată, fără să se fi creat primejdia unei corifrațiuni.

Această solidaritate s'a validat mai ales prin sprijinul întreprid, puternic și loial de care ne-au împărțit în cursul crizei încercării noștri aliați, Germania și Italia. Tripla alianță, care cu mult înainte de scadența ei din 7 Dec. a dat dovezi, că nu s'a îndoit de necesitatea menținerii ei și pe mai departe și că nu i-au slăbit forțele interne.

În unele chestii balcanice am fost în cea mai deplină armonie cu regatul italian, interesat la fel cu noi în aceste chestii, așa că aceste două state aliate au putut desvolta o acțiune solidară, a cărei executare solidară a fost sprijinită și mai mult de întimitatea raporturilor reciproce. În aceste chestii Germania, ce-i drept nu e interesată direct, dar totuși din nou a dat dovezi, că în timpuri serioase putem conta cu siguranță la fidelitatea ei de aliată.

Ameziorarea îmbucurătoare a relațiilor anglo-germane a adus considerabile foloase și monarhiei noastre. Conducerea obiectivă a politicii externe a Angliei a contribuit foarte mult la evitarea numeroaselor piedeci a situației fără să fi adus vre-o înrăutățire serioasă a relațiilor dintre puterile interesate. Spusei mai înainte, că raporturile noastre cu Rusia în decursul întregii crize, au fost corecte și prietenești. Formatunea stărilor în Balcani au eliminat multe puncte, cari aveau darul să producă d-sens uni într-a aceste două state vecine, dar nu numai au atenuat divergențele dintre ele, ci tocmai au adus în mod nelindos îmbucurătoare armonie a concepțiilor și intereselor, fapt ce poate avea influența cea mai bună asupra dezvoltării viitoarelor noastre raporturi reciproce. După cum știți și dv., între noi și Franța nu există divergențe palpabile de interese, cari să ne despartească de acest stat. Deși în răstimpuri se aud în Franța gasuri mai puțin prietenești față de noi, asta se poate ușor explica. E îmbucurător, că aceste declarații nu reogîndesc dispozițiile factorilor competenți. Spusei, că România — ale cărei pretențiuni juste le-am susținut cu tărie dela începutul crizei balcanice — în legătură cu războiul sârbo-bulgar i s'a dat prilejul să și poată executa programul în întregime. După cum în trecut, așa și în viitor vom urmări cu cea mai călduroasă simpatie acest regat, cu care avem strânse legături de prietenie. Ce privește statele balcanice, vom face să fim cu toate în raporturi de prietenie și totodată vom căuta să ne dăm seamă pe câte e posibil de trebuințele lor economice.

Modificările teritoriale au modificat, în mod considerabil, și situația economică a unor state balcanice față de noi, întrucât aceste state îmbogățite în mod considerabil atât ca teritoriu cât și ca populație, în privința traficului de mărfuri, precum și în privința importantelor probleme de circulație au ajuns la o importanță mai mare și mai considerabilă.

Suntem pregătiți să sacrificăm acestor probleme economice atențiunea ce o merită, năzuind să menținem raporturi intime față de economia noastră cu statele, cari pot fi

luate în considerare și cari în urma situației lor geografice sunt avizate la o reciprocitate a traficului de mărfuri cu noi.

Materialul referitor la această chestie fiind definitiv stabilit de către guvernul monarhiei, suntem gata să începem tratativele necesare, îndată ce aplanarea ultimelor valuri ale evenimentelor războinice vor prăgăti pretutindeni terenul pentru astfel de acțiuni. Chezășia raporturilor prietenești de vecinătate cu regatul vecin al Sârbiei o vedem în pregătirea bunelor raporturi pe teren economic. Guvernul a primit din partea noastră declarații în acest sens, iar acum așteptăm și noi — ca dovadă că și el dorește astfel de raporturi — astfel de declarații, cari să facă posibilă începerea tratativelor parțiale privitoare la chestiile economice. Considerând acestea, putem nădăjdui, că deodată cu schimbările în Balcani o nouă erocă va începe și pentru situația noastră față de statele balcanice: *epoca unui mai intens și mai viu comerț economic și a unor raporturi mai intime și mai prietenești.* Acest progres îl putem obține mai bine, dacă vom lucra la consolidarea noastră politică, milităm pentru vite copiii de luptă și nu vom pierde din vedere, că numai o concurență solidară și gata de jertfă poate să ne asigure forță și autoritate. Iar în primejdii și garanții și încredere în noi. În modul acesta vom putea neconturbat să valorăm binefacerile păcii pe sama progresului nostru economic și cultural și vom putea repara daunele materiale, pe cari în mod natural a trebuit să le aducem în urma schimbărilor istorice ce au avut loc la hotarele noastre.

Oin protopresbiterat.

Conferență preotească în tractul „Iliu”.

Decând unele patimi n-justificabile vanității, interesul personal, răvna după merite și d-știn și nemeritate, preocupă o parte a inteligenței noastre, preoții și mireni, deopotrivă, — e mare mirare dacă o știre și mai bună poate străbate câte odată în largă lume. Multele neînțelegeri, — porarii pătoase, pe cari cei slabi nu s-au sfiit a le publica prin jurnale, au îndemnat pe cei serioși și înțelepți să stea retrași la o parte știind, că fapta bună și altcum se laudă de sine. De aici faptul, că publicul s-a datat a auzi prea adesea numai lucruri slabe din tractul nostru. — O critică a acestor două partide ar lămuri situația, fiindu-mi însă scopul deastădată a raporta despre conferența preotească, — lmi rezerv dreptul a reveni cu altă ocaziune.

Conferența acestui an, deși în cadrul unui program îngust, — prin interesul observat la discuții, în chestiuni de importanță actuală, ne-a convins că membrii ei înțeleg glasul vremii.

După serviciul divin, celebrat în mod solemn, preoțimea se întrunește în școala română, unde protopresbiterul Z. Murășan, prin cuvinte potrivite, arătând scopul întrunirii noastre, dăruiește ce ni se impun în aceste timpuri de greă încercare, și rostul preotului în situațiile actuale, — deschide conferența la orele 10^{1/2} a. m.

Se constituie conferența, și se trece la discuția asupra serviciului divin și asupra piedecii. La acest punct preoțimea în unanimitate își exprimă dorința pecisată deja și în conferențele anterioare, ca în scopul de a se introduce o uniformitate în serviciul divin pe toate liniile, îndecsebi în ce privește mimica, Voa. Consistoriu să fie cercat din nou să ordoneze elaborarea unui tipic general obligatoriu pentru toți, în care să fie precisate și formele ce însoțesc serviciul la diferite ocaziuni. Până atunci discuțiile acestui obiect rămân fără nici un ros, conformându-se fiecare usului local, și făcând abuzuri neieritate în detrimentul serviciului divin și al prestigiului țigmei preotești. — Predica despre adevăr se declară de reușită, dacă gesturile se eliminază.

Tema pâr. S. Jurcone despre „Purtarea și prezentarea preotului în și afară de oficiu”, a fost ascultată cu viu interes. s h țadu-se în scurte, dar cuprinzătoare cuvinte, cum are să se poarte preotul acasă, în gospodăria sa, cum are să-i fie îmbrăcămintea în afară de oficiu ca poporanul să privească în preot pe tot locul pe omul, care poartă în sine sfințenia, modestia și curățenia. Tema se declara de reușită.

Se trece la referada asupra rapoartelor despre activitatea preoțimei, desfășurată în cursul unui an.

Raportorul arată, că din 26 abia au intrat 16 rapoarte, și scoate la iveală zelul și abnegațiunea celor 13, cari cu toată vitregitatea timpului au dezvoltat activitate laudabilă întru ținerea de exortățiuni, predici ocazionale, prelegeri populare, zidirea de case parohiale, întemeierea de biblioteci și spărire în bani a fondurilor etc. Nu

trece cu vederea nici cele 3 rapoarte, cari nu erau decât o desărcinare a datoriei, necuprinzând decât hârtie și cerneală, apoi arată în oglinda adevărată nepăsarea, lenea chiar îrgămfarea celor 10, cari nu au raportat nimic zicând, că activitatea preotului nu poate fi mărginită azi numai la s'ujbele molitvelnicului la cetirea cazanilor, ci ea va trebui să fie multilaterală fiind preotul „tuturor toate”.

Partea aceasta a referadei nu a plăcut acestor din urmă. dedată a fi puși în vântul laudelor nemeritate și a se ridica pe ru nele altora. Credem însă că îndreptarea totuș urmează.

La propuneri s'a decis că preoților să li se dea din casele bisericilor respective, diurnele și viaticile cuvenite la conferențe și la alte ocazii, unde preotul este chemat a se prezenta din oficiu, în interesul bisericii, precum și pentru facerea rațiociniilor acolo, unde epitropia nu e capabilă la aceste.

După încheiere fiecare se departă către căminul său, unde ogorul întelenit îl chemă netacetat la muncă.

Reportor.

NOUȚĂȚI.

Regele Alfonso la Viena. Sâmbătă seara la ora 6 a sosit la Viena regele spaniol Alfonso. În ziua următoare Duminecă la ore 10 a plecat la Schöbrunn pentru a vizita pe Majestatea Sa Monarhul nostru. Publicul vinează a făcut o primire entuziastă regelui spaniol în calea sa către Schöbrunn, unde a stat o jumătate de oră. Dejunul s'a luat la palatul arh ducelui Eugen la ora 12 și jumătate, ear după amezzi la orele 2 regele Alfonso, însoțit de mai mulți arhiduci și arhiducese, a plecat cu tren separat la castelul din Selowitz.

Regele Ferdinand al Bulgariei. Știrile răspândite despre apropiata renunțare la tron a regelui bulgar Ferdinand se desmintesc. Din Viena se anunță că domitorul Bulgariei se va napoia la Sofia înainte de terminarea alegerilor pentru sobranie.

Școală reală în Cluj. Orașul Clujului are, afară de universitate, trei licee, o școală și academie de comerț precum și școale civile de băeți și fete. În considerare că la școalele din urmă de câțiva ani nu pot fi primiți toti cei ce doresc să se înscrie, — nefiind locuri de ajuns, — adunarea orașului a hotărât în ședința sa de Sâmbătă să ceară dela guvern înființarea unei școale reale clujene.

Congres. Reuniunea culturală ungaro-română Emke își va ținea congresul din anul curent la 8 Decemvrie în Cluj sub președinția contelui A. Beldi. Conte Albert Apponyi va rosti cuvântul comemorativ asupra baronului Iosif Eötvös.

Societate pentru exploatarea minelor. Cu participarea unor financieri germani s'a înființat în Bruxela o societate pentru exploatarea minelor de aur ale Ardealului. Capitalul social al societății, care poartă firma de *Mines d'Or Concordia de Magura Toplitz*, este de 1 și jumătate milioane de franci.

Împărat care n'are bani. Ziarul *Vossische Zeitung* scrie, că împăratul Wilhelm în considerare, că lista sa civilă nu acopere toate cheltuielile curții, este silit să-și vândă câteva palate. Astfel se vorbește, că are să se pună în vânzare și vestitul palat Mon Bijou din Berlin, unde se află astăzi muzeul Hohenzollernilor.

Eroii văzduhului. Aviatorul francez Verdrier, care a sosit pe aerodromul dela Aspern lângă Viena, a declarat că va sbura sau în Africa, sau peste Ceylon și peste arhipelagul malaesic în Australia. Vădrines va avea astfel să facă o cale mai lungă decât Daucourt, care în sborul său dela Paris spre Cairo a fost reținut câteva zile la Adabazar în Asia m'ă, deoarece vremea nefavorabilă nu i-a permis continuarea călătoriei spre Africa. — O depeșă de-aseară anunțe, că Daucourt a ezut, când voea să sborească peste munții Taurus. Aparatul său s'a sfărmat, aviatorul și pasagerul au scăpat cu viață.

Cutremur de pământ. Duminecă la 12 ore la amezzi s'a simțit un cutremur de pământ la Kecskemét. S'a mișcat ferestre, uși și diferite obiecte din case. În Decemvrie anul curent se împlinesc 30 de luni dela cutremurul catastrofal în pomenitul oraș.

Numire. Direcțiunea institutului de credit și economii „Albina” a numit zilele acestea pe dl. Dr. Zenovie Gheaja advocat substituit la centrala din Sibiu.

† **Dimitrie Barbu Stirbei.** Marti s'a făcut în Buftea, România, înmormântarea rămășitelor pământesti ale principelui Dimitrie Barbu Stirbei, fiul fostului domnitor al țării românești, Barbu Stirbei. Siercul a fost așezat în cavoul familiar. Domnul C. C. Arion, ministru de domenii, a rostit în numele guvernului român o frumoasă cuvântare, scotind în ea la iveală meritele și calitățile defunctului.

Hymen. Luni s'a serbat în Timișoara cununia domnului Grigore Boldea, căpitan în armata comună și profesor la școala militară din Gülüș, cu dșoara Gioara Ardelean, fiica regretatului advocat G. Ardelean din Timișoara.

Noul patriarh armean. Din Constantinopol se scrie, că noul patriarh armean *Savent* la sosirea sa în capitala Turciei a fost primit cu cele mai mari onoruri. Secretarul de stat al ministerului de interne, în fruntea unei deputațiuni trimise de guvern, a întâmpinat pe noul prelat la intrarea sa în Bosfor.

† **George Pașca.** Despre preotul *George Pașca* din Curtușul mic, a cărui moarte a fost anunțată în nrul 114 al „Tel. Rom.”, îmi țu de datorință să amintesc, că în cursul păstoririi sale de 51 ani a săvârșit fapte vrednice de imitat, prin cari s'a arătat vrednic de lauda ce marele Șaguna i a dat-o la hirotonire, recomandându-l unui înalt dignitar ca pe unul dintre cei mai diligenți elevii seminarului sibian. La intrarea sa în parohie a servit în biserică de noue, și sub dânsul s'a zidit biserică de lemn, frumoasă, pe care renovându-o de seamănă a fi de peatră, și s'a acoperit cu tinichea. Încă din timpuri vechi a creiat și alimentat cu diligență un fond parohial, din care s'a zidit școala corespunzătoare legii de astăzi, în care a ajuns să vadă funcționând în toamna aceasta un învățător, de care lega mari nădejdi. Biserica a înzestrat o cu toate cărțile tipărite cu litere latine cumpărate din ai săi. A mai făcut daruri în bani pentru zidirea bisericilor nouă din Făurești, satul său natal, și Surduc-Copălnic, de unde îi era preoteasa. În funcțiunile sale preotești a fost de model. Fie i memoria binecuvântată. Valenii Somcutii, la 8/21 Noemvrie 1913. Ștefan Ghetie, paroh gr.-or. român.

Liga pentru aristocrațimea sărăcită în Budapesta se va întința un așezământ sub numele de ligă pentru ajutorarea aristocraților. Liga are de scop să vie în ajutorul membrilor înaltei nobilimi, cari au sărăcit și sunt vrednici de sprijin. Pe lângă ajutorul moral și material, liga se va îngriji și de creșterea copiilor de aristocrați sărăpătați, precum și de răspândirea de cunoștințe prin conferențe, biblioteci, reprezentațiuni și alte mijloace potrivite. Orice activitate politică este exclusă din conducerea ligei. Comitetul de organizație a ales de președinte pe contele Dr. Emil Mirbach. Adunarea de constituire se va întruni la Muzeul național în primele zile din Decemvrie.

Spargere. Făptuitori necunoscuți au spart Duminecă noaptea vitrina prăvăliei Teodor Doboi din Piața m'că a Sibului și au furat marfă în valoare de 250 coroane.

Femeș portar la hotel. În Scandinavia s'a deschis o nouă carieră pentru femeș, și anume: de portar la hotel. Cel dintâi portar de felul acesta este dșoara *Cristensen*, care de câțva timp funcționează cu succes într-unul din hotelurile orașului Maastran. Dșoara Cristensen vorbește opt limbi, și putea să ocupe alte posturi; ea însă voește să dovedească lumii, că femeș și ea portar nu este inferioară bărbatului.

Școala de menaj pentru fondul Aurel Vlaicu. Domnișoara *Elena Demetrescu*, directoroara școalei române de menaj sibiene, a administrat cor. 25/30 la „Fondul Aurel Vlaicu pentru ajutorarea tinerilor meseriași cu scop de înmulțirea cunoștințelor în străinătate”, dăruite precum urmeză: *Elena Demetrescu* și *Anaida Sârbu*, câte 5 cor.; elevete: *Lucreția Marinescu*, *Melania Ursu*, *Aurora Tăbăș*, *Maria Paștea Letița Medan*, *Eaterina Căroc*, *Maria Topăreanu*, *Maria Aicu*, *Lucreția Dobrotă*, *Victoria Petra*, *Cornelia Teodosiu*, *Aurelia Sabău*, *Maria Munteanu*, *Elena Munteanu*, câte 1 cor.; *Lucreția Mathe*, *Cornelia Cătarig* și *Carol na Cantnic*, câte 40 bani și *Virginia Tudoran*, 60 bani. La acelaș fond au mai dăruit: *Simion Obârș*, țiv. lăcătuș, *Lazar Hedu*, zidar, câte 20 bani; matur zintul *Ion Metea*, sodal mecanic, stud tehnic (*Mittewald*), 30 bani; *Popovici Mondoc*, țiv. (*Sebeșul sup.*), 40 bani; *Anton Poșcaru*, inginer (România) și soța sa *Eugenia n. Dr. Moga*, cor. 9/36 Starea fondului cor. 141/60. Pentru primos aduce calde mulțumite în numele Reuniunii sodalilor români din Sibiu: *Victor Tordășianu*, președint.

Pe urmele lui Pegoud. În aerodromul dela Juvisy s'au executat Duminecă câteva sboruri îndrăznețe. Aviatorii Chanteloup și Chevillard au făcut cu biplanele lor numeroase salto mortale la Pegoud. Producțiunile au reșit splendid. Eroilor văzduhului li s'au făcut ovățuni șgomotoase.

Reprezentațiile operelor Parsifal. În *Covent Garden Opera House* din Londra se va reprezenta în 2 Februarie 1914 opera Parsifal a lui Wagner. Va fi jucată de o trupă germană întocmai ca la Bayreuth, fără nici o scurtare. Reprezentația se va începe la ora 5 după amezzi, și după actul prim va urma o pauză de un ceas și jumăt te pentru dineu. — În Paris se va da asemenea o reprezentație a acestei piese în opera mare, dar nu în limba germană, ci în traducere franceză.

Prisonerii bulgari în Grecia. Din Sofia se sunță următoarele: Guvernul bulgar a dat reprezentanților acreditați pe lângă marile puteri o depeșă circulară, în care se constată că guvernul Greciei călcând dreptul internațional reține în prisnoare și acum pe bulgarii prinși în război. Câteva sute de prisionieri au fost transportați de pe insula Itaca la Salonic, pentru a fi judecați ca revoluționari. Guvernul bulgar protestează cu tărie împotriva acestei procedări.

Oin despărț. „Asociațiunii”.

Conferențe.

Programul conferențelor aranjate de despărțământul „Turdă” al „Asociațiunii”, a fost stabilit pentru iarna aceasta astfel:

Duminecă în 30 Noemvrie, Dr. Valer Moldovan: Starea culturală, socială și economică a neamului românesc de azi.

Duminecă în 7 Decemvrie, Dr. Ioan Sârbu: Începuturile neamului nostru până la retragerea legiunilor din Dacia-Traiană.

Duminecă în 14 Decemvrie, Iacob Trif: Istoria Românilor din Dacia-Traiană, dela retragerea legiunilor până la 1848.

Duminecă în 21 Decemvrie, Dr. Ioan Boer: Istoria anilor 1848—49.

Duminecă în 28 Decemvrie, Dr. Valer Moldovan: Istoria Românilor din Ungăpană în zilele noastre.

Duminecă în 4 Ianuarie, Aurel Feneșan: Istoria Munteniei dela descălecarea până la unirea principatelor.

Duminecă în 11 Ianuarie, Dr. Augustin Rațiu: Istoria Moldovei până la unirea principatelor.

Duminecă în 25 Ianuarie, Dr. Iuliu Popescu: Unirea principatelor și domnia lui Cuza.

Duminecă în 1 Februarie, Dr. George Pățăceanu: Istoria contemporană a României.

Duminecă în 8 Februarie, Octavian Bugner: Istoria Românilor din Basarabia, Bucovina și Macedonia.

Tot a doua Duminecă vor mai ținea câte-o conferență unii bărbați distinși din Sibiu și Blaj, cari ne-au promis sprijinul. În celelalte Dumineci se va ținea câte-o prelegere însoțită de proiecțiuni cu schioproionul.

Conferențele se vor ținea în sala cea mare a otelului „Eisabeta” din Turda.

Începutul precis la 4 ore d. a. După ce invitații speciale nu se fac, invitații pe calea aceasta pe tot Românii de bine din Turda și din împrejurime.

Taxa de intrare 10 fileri de persoană.

— Țaranii după plac.

Pentru comitetul despărțământului Turda:
Dr. Valer Moldovan   Dr. Ioan Sârbu
director.   secretar.

Oficială.

Onorații domni preoți, cari nici până în prezent n'au observat dispozițiunile cuprinse în punctul 9 din instrucțiunea Consist. Nr. 6025 Ep. 1913, sunt poftiți a înainta de urgență consemnările restanțierilor cu darea generală de cult (sodoxie) pe a. c., — spre a se lua dispozițiunile necesare în scopul încasării taxelor restante prin organele administrative.

Aviz.

Advocatul **Dr. Ioan Muțiu**, și-a deschis cancelaria advocației în Sibiu, strada Urezului Nr. 29.

Nr. 531/1913 prot.

(333) 1-3

Concurs.

Pentru ocuparea postului de paroh din comuna Sadu (cl II), devenită vacantă prin repausarea parohului Ioan Ponovicu să scrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegr. Român“.

Venitele cu întregirea prescrișă dela stat sunt conform datelor din coala B.

Reflectanții la acest post își vor trimite concursul cu observarea prescrișilor regulamentare subsemnatului oficiu și se vor prezenta cu prealabilă încuviințare în vre-o Duminecă sau sârbătoare în termenul indicat și în comună spre a cânta, predica, eventual liturghisi.

Sibiu, 6/19 Noembrie 1913.

Oficiul protopopesc gr.-or. al tractului Sibiu, în conțelegere cu comitetul parohial.

Dr. Ioan Stroia
protopresbiter.

Nr. 879/1913.

(332) 1-3

Concurs.

Pentru întregirea parohiei de cl. III Curtulușul mic, protopresbiteratul „Cetatea-de-peatră“, devenită vacantă prin moartea bătrânului paroh Gheorghe Pașca, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasonate în coala B pentru congruă.

Rugările de concurs, înzestrate cu documentele recerute să se înainteze subscrișului oficiu protopresbiteral în termenul deschis, iar concurenții, cu prealabilă încuviințare a subscrișului să se prezinte în comună spre a cânta, predica, și eventual a celebra.

Lăpușul-unguresc, la 4 Nov. 1913.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. al tractului „Cetatea-de-peatră“ în conțelegere cu comitetul parohial.

Andrei Ludu
protopop.

Somare.

Pe baza § ului 9 al statulelor în virtutea §-ului 170 al articolului de lege XXXVII din 1875 proprietarul acțiunilor Nr. 1808 și 1309 ale institutului de credit și economii societate pe acții „Zăgneana“ prin aceasta este provocat, ca în termen de 30 zile să solvească rata restantă după acestea acțiuni, dimpreună cu toate accesoriile căci altfel acțiunile se vor considera de nimicite și în contra lui se va purcede în sensul § ului 171 al legii comerciale.

(318) 3-3

Diracțiunea.**Licitate minuentă.**

Se publică licitație minuentă, pentru zidirea bis-rii din Cărpiniș, tractul Abrudului, conform planului și pre-miarului aprobate de Ven. Cons. sub Nr. 8117/1913 ep. cu termenul până la 21 Noembrie vechiu 1913 p. m. la orele 2. se va ținea în localul școlii din Cărpiniș (tr. Abrud).

Prețul de strigare 18 236 cor. 51 fil.

Participanții au să deună 10% vadu. Comitetul și rezervă dreptul — de a încheia contract cu acel întreprinzător — în care are mai mare încredere, iar contractul îl va încheia în 25 Nov. v. (8 Decembrie st. n. a. c.)

Pentru comitetul parohial:

Pompiliu Piso
president.

Nr. 717/1913.

Am văzut:

Petru Popovicu
protopresbiter.

T. Sărbu
notar.

(324) 2-3

Nr. 566/1913.

(327) 2-3

Concurs.

Pentru ocuparea postului învățătoresc la școala noa tră confesională din comuna Râpa de-sus, să scrie concurs cu termen de 20 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

a) Salar fundamental: 1000 coroane din repartiție pe popor. În scopul regulării salariului conform legii mai nouă școlare s'a cerut ajutor de stat.

b) Cărtir și grădină în natură.

c) Lemne de foc

Dela învățătorul ales să cere să conducă corul în biserică.

Deritorii de a ocupa acest post să aștearnă petițiile de concurs, instruite conform no melor în vigoare, la subsemnatului oficiu protopresbiteral în termenul deschis, iar pentru a face cunoștință cu poporul să se prezinte în vre-o Duminecă ori sârbătoare la biserică spre a cânta.

Reghinul-săsesc, Szászrégen), 7/20 Noembrie 1913.

Oficiul protopresbiteral al Reghinului în conțelegere cu comitetul parohial.

Vasile Duma
protopop.

Răceala și tusa.

Fiecare știe, cât este de greu să scapi de răceală și tusa. În astfel de cazuri este de recomandat Emulsiunea Scott să se întrebuinteze continuativ, până se simte omul iarăși sănătos și întărit. Efectul bun al Emulsiunii Scott se vede din alinarea tusei și din progresul în spre bine. Unii au suferit ani întregi de tusa și urmării a recelii și prin întrebuintarea Emulsiunii Scott și-au câștigat puteri nouă și dragoste de viață.

Emulsiunea Scott este așa de gustoasă și se mistue așa de ușor, că atât copii, cât și cei mari o iau bucuroși.

Prețul unei sticle originale este 2 cor. 50 fil. Trimiteți în marce postale 50 fil. la Scott et Bowne Viena VII. cu provocare la acest ziar și veți primi printr-o apotecă o sticlă de probă.

Canarii

de proveniență originală „Seifert“.

Canari fini, de prima clasă, cântăreți sărgincioși de zi și la lumină, după cea mai nouă metodă cu glas voluminos, și cu prețuri dulci. (330) 1-1

Recomand din propria producțiune dela 15-20 cor. bucata. Trimiteți și prin poștă:

Ios. Buda, Sibiu, Knopfgasse 2.

Cum se poate vindeca

cu desăvârșire boala de plumăni, tusa măgărească și asma. Pot să-i împărtășesc ori și cui. Trimiteți o covertă francată pentru răspuns la adresa Doamnei **Kryzek Wriehowitz** bei Prag (Böhmen). (331) 1-3

AVIZ.

Dacă aveți necesitatea, de a vă aranja locuința. Vă rugăm să vizitați magazinul nostru de mobile

Horger & Kepp,

magazin de mobile și tapiterie,

Sibiu, str. Urezului Nr. 27.

(288) 13-15

Se caută

un administrator

bun, peste 30 ani, înurat, pentru moșia lângă B. cureti, având școală de agricultură și bune cert ficare de practică. Oficiu la **N. Fürst, București, Strada Dionisie 48.**

(322) 3-5

Antiquariat.

Cumpăr și vând antiquități de tot felul: (314) 6-10

Cărți vechi de tot felul până la anul 1750, și anume tot ce se referă la **Austro-Ungaria și România.**

Covoare vechi bisericesti și alte lucruri arhologice desgrăpate din pământ de orice fel.

H. Candrea,

Sibiu, Str. Măcelarilor 23.

Aspirin

Tabletele de Aspirin

sunt la dureri de cap, masele, reumatism, influență etc. ca alinătoare de dureri recunoscute. În foarte multe cazuri se imitează prin o marfă fără valoare. Ca să primiți veritabilele tablete de **ASPIRIN**, cereți apriat tablete de **ASPIRIN „BAYER“**. Un tub cu 20 buc. à 5 gr. costă 120 cor. Refuzați imitațiunile.

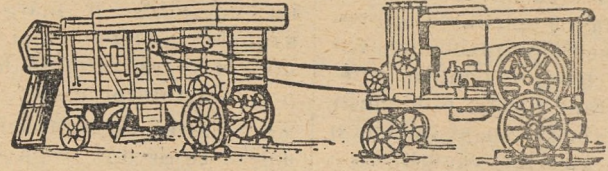
(3)

(307) 2-20

„AGRICOLA“, întreprindere de mașini agricole și motoare

BUDAPEST V. Kőrall-utca 9.

Ce e bun e și ieftin!

Ce e bun e și ieftin!

Motoare de oleu brut originale șvediane și originale Diesel pentru instalațiuni de mori și pentru alte scopuri industriale. **Motoare** de benzina și oleu brut pentru garnituri de freerat, cari funcționează în toată țara spre deplina îndestulare a cumpărătorilor.

♦ Se află totdeauna în depozit. ♦

Prețuri moderate. Condițiunile cele mai favorabile de solvire în rate pe mai mulți ani. Catalog de prețuri și deslușiri de specialitate se dau la cerere gratuit și franco. 6-12

Correspondență românească.

A apărut și se află de vânzare la **Librăria arhidiecezană:****Călindarul arhidiecezan**

pe anul 1914

cu Șematismul autentic al bisericii ortodoxe rom. din Ungaria și Transilvania. Partea literară conține lucrări foarte interesante.

Prețul 80 fil, plus porto poștal 20 fil.

La **Librăria arhidiecezană, Sibiu**, se află de vânzare editura proprie:

EVANGELIA

legătură foarte fină în catifea, culoare bordo, cu patru evangeliști în față și la mijloc restignirea, tot aceeași și în dos, foile aurite, cu copcii, în o frumoasă cutie de păstrat **150 cor.**

Acceiaș legătură cu patru evangeliști, restignirea la mijloc, iar în dos cu patru nasturi și la mijloc restignirea, foile aurite, cu copcii, în o frumoasă cutie de păstrat **135 cor.**

Acceiaș legătură, în față cu patru evangeliști și la mijloc restignirea, iar în dos cu patru nasturi și la mijloc cu o cruce, foile aurite, cu copcii, în o frumoasă cutie de păstrat **100 cor.**

Evangelia legată în piele Chagrin pe ambele părți imprimată evangeliști și la mijloc restignirea, foile aurite, cu copcii, cu cutie de păstrat **35 cor.**

Evangelia legată în piele roșie, cu cadru aurit și la mijloc cu o cruce imprimată, foile colorate galben cu copcii **25 cor.**

Premiat cu medalia cea mare la expoziția milenară din Budapesta în 1896.

Turnatoria de clopote și fabrica de scaune de fier pentru clopote

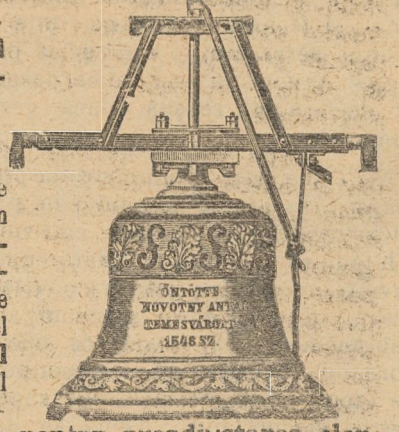
ANTONIU NOVOTNY

în Timișoara-Fabric

se recomandă spre pregătirea clopotelor noue, cum la turnarea de noua clopotele r stricate, spre facerea de clopote întregi, armonioase pe lângă garanția de mai multă ani, provăzute cu ajustări de fier bătut, construite spre a le întoarce cu ușurință în orice parte, înțată ce clopotele sunt bătute de o lature, fiind astfel mântuite de crepare. Cu deosebire sunt recomandate (183) 21-52

Clopotele găurite

o invențiune proprie și premiată în mai multe rânduri. Aceste clopote, cari sunt provăzute în partea superioară — ca violina — cu găuri ca figura S, au ton mai intensiv, mai adânc, mai limpede, mai plăcut și cu vibrație mai voluminoasă de cât clopotele turnate după sistemul vechiu, astfel că un clopot patentat de 327 kg., este egal în ton cu unul de 461 kg turnat după sistemul vechiu. — Mai departe se recomandă pentru facerea de scaune de fier bătut, de sine stătătoare pentru preadjustarea clopotelor vechi cu ajustare de fier bătut, ca și spre turnarea de tone de metal. Pretouranturi ilustrate gratis.

Requisite de scris se pot procura dela **Librăria arhidiecezană**